

Advies

Aan Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.
Van Autoriteit Consument en Markt

Datum
Onderwerp Evides 2013

Bijlage(n)

**Pagina
1/27**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Management samenvatting

ACM geeft in dit rapport een advies aan de ILT over de drinkwatertarieven 2013 van Evides. Hiermee geeft ACM invulling aan haar taak zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de relevante artikelen.

ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een toetsingskader (hoofdstuk 3). Hierin onderscheidt ACM twee stappen:

Stap 1: toetsing van de kostenraming;

Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven.

Bij de toets op de kostenraming is het van belang dat een drinkwaterbedrijf alleen kosten raamt voor drinkwateractiviteiten zoals bedoeld in de wet. Dit moet blijken uit de vormgeving van de financiële kostentoerekening. Wanneer de kostentoerekening niet op een correcte wijze plaatsvindt, kan dit leiden tot kruissubsidies en daarmee tot te hoge of te lage drinkwatertarieven.

Voor de toetsing van de totstandkoming van de tarieven is het in de eerste plaats van belang dat met de gehanteerde tarieven niet meer inkomsten worden behaald dan de geraamde kosten, de zogenaamde toets van kostendekkendheid op totaalniveau. Tevens vindt ACM het van belang dat de drinkwaterbedrijven duidelijk maken hoe de tarieven voor vastrecht en de levering van drinkwater tot stand komen uit de onderliggende kosten, om kruissubsidiëring tussen afnemers te voorkomen.

In hoofdstuk 4 beschrijft ACM de ontvangen informatie van Evides en toetst deze aan het toetsingskader. Hieronder staan de belangrijkste conclusies voor Evides.

Kostenraming

ACM heeft financiële gegevens van Evides ontvangen waaruit blijkt dat Evides een kostenraming voor het jaar 2013 heeft gemaakt die weinig afwijkt van eerdere jaren. Evides verklaart dat zij het protocol¹ gebruikt om de totale kosten te verdelen tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. ACM is echter van mening dat dit protocol, dat uitsluitend is bedoeld om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen drinkwaterbedrijven te verbeteren, niet geschikt is om deze verdeling te maken. ACM concludeert daarom dat Evides niet aannemelijk heeft gemaakt dat de drinkwatertarieven alleen de kosten voor drinkwateractiviteiten bevat, zoals vereist in artikel 8 van het Drinkwaterbesluit. Indien Evides inderdaad kosten voor niet-drinkwateractiviteiten betreft bij het berekenen van de drinkwatertarieven, zijn deze tarieven te hoog vastgesteld en zijn de tarieven die

---

¹ Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012.

Evides in rekening brengt voor niet-drinkwateractiviteiten te laag. ACM vindt het wenselijk dat de kostentoekening naar drinkwateractiviteiten wordt aangepast conform de bedoeling van de wet.

Totstandkoming van de tarieven

Evides behaalt met de gehanteerde tarieven niet meer inkomsten dan de begrote kosten. Hiermee handelt Evides volgens artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit en zijn de tarieven op totaalniveau kostendekkend. Uit het oogpunt van transparantie vindt ACM het wenselijk dat Evides inzicht biedt in de kostendekkendheid op tariefniveau. Gelet op het grote aandeel van gegenereerde inkomsten uit de tarieven voor vastrecht en de levering van drinkwater, ziet ACM vooral het belang om dit inzicht bij deze tarieven te bieden.

Inhoudsopgave

Management samenvatting	2
1 Inleiding	5
2 Context	6
2.1 Doelstelling tarieftoezicht.....	6
2.2 Wettelijke context advies ACM	6
2.3 Relevante wetsartikelen.....	7
3 Toetsing van drinkwatertarieven	10
3.1 Inhoudelijke toetsing	10
3.2 Werkwijze.....	12
4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Evides	13
4.1 Betrokken informatie en proces	13
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2013 en bedrijfsverslag 2011	13
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)	16
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)	20
5 Conclusie en advies Evides	27

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument & Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het tarieftoezicht advies te vragen aan ACM. Op 1 november 2013 heeft de ILT per brief ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2013.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2013 van drinkwaterbedrijf Evides. Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Ten behoeve van haar advies heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de ILT heeft ontvangen van Evides. Daarnaast heeft ACM samen met de ILT een bezoek gebracht aan Evides op 2 december 2013. Evides heeft een toelichting gegeven op haar tarieven en ter onderbouwing een aantal stukken toegezonden. Daarnaast is Evides in de gelegenheid gesteld te reageren op een conceptrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2013 van Evides beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de wettelijke context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Doelstelling tarieftoezicht

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen.² De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichhoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend.³

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren.⁴

2.2 Wettelijke context advies ACM

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen.

---

² Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet

³ Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.

⁴ Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

De ILT houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Volgens artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan ACM. Op 1 november 2013 heeft de ILT per brief ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2013.

De centrale elementen van het tarieftoezicht zijn de eisen van kostendekkendheid, transparantie en non-discriminatie van de tarieven, welke beginselen in de drinkwaterwet zijn vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen de monopoliepositie van het drinkwaterbedrijf. Door deze monopoliepositie zou het drinkwaterbedrijf tarieven in rekening kunnen brengen die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.⁵ De tarieven dienen op transparante wijze tot stand te komen en non-discriminatoire te zijn.

2.3 Relevante wetsartikelen

Drinkwaterwet

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij)

3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Drinkwaterbesluit

Artikel 8 In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
  - a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
  - b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
  - a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
  - b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
  - a. aansluitkosten,

- b. vastrecht, en
  - c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
- a. operationele kosten,
  - b. afschrijvingen,
  - c. vermogenskosten, en
  - d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

Drinkwaterregeling

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

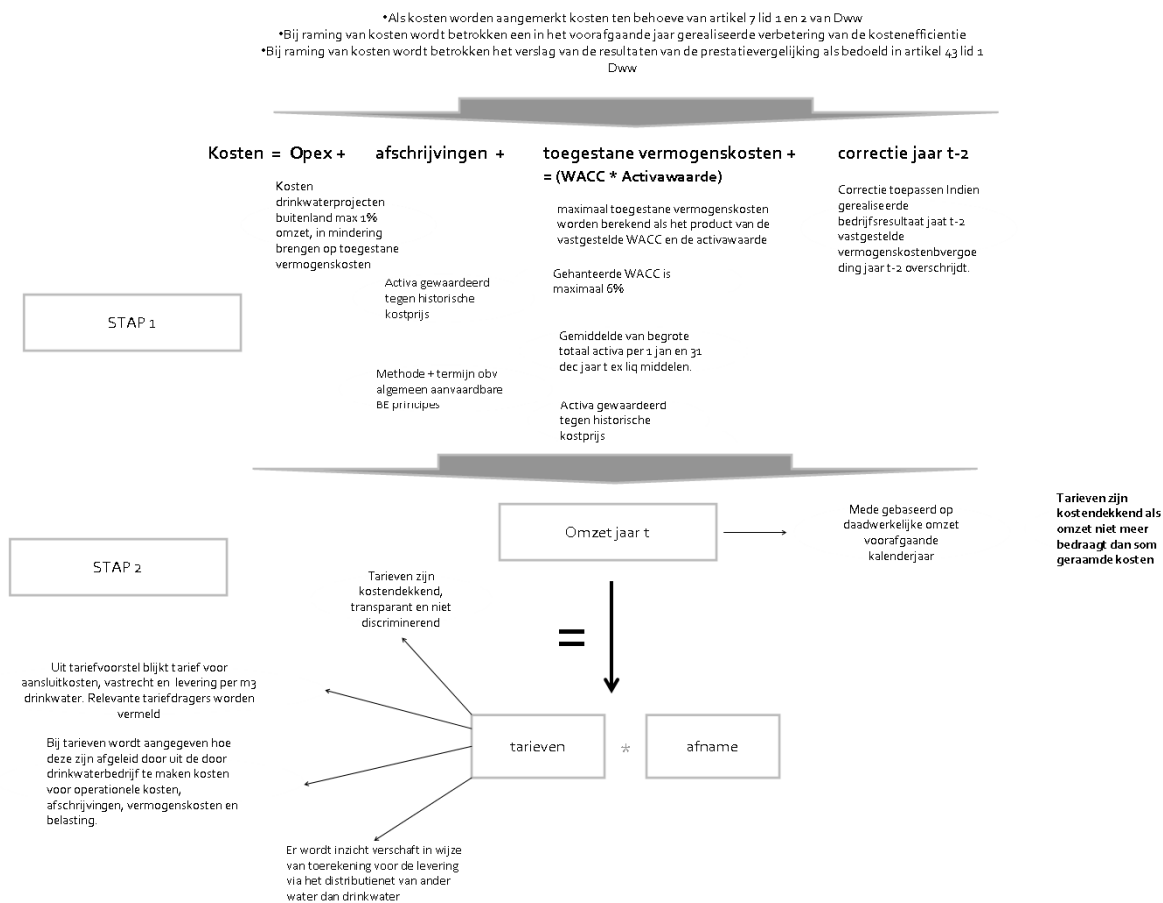
Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen

Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

van kosten naar omzet naar tarieven

10/27

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet (Dwb artikel 8, eerste lid);
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten (Dwb artikel 9, tweede lid, onderdeel a);
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten (Dwb artikel 9, tweede lid, onderdeel b)⁶;
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten (Dwb artikel 8, tweede en derde lid);
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald (Dww artikel 11, derde lid);
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs (Dww artikel 11, vierde lid);
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde (Dww artikel 11, tweede lid en Dwr artikel 6, eerste lid);
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december (Dwr artikel 6, tweede lid);
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t (Dww artikel 12, derde lid)⁷.

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar (Dwb artikel 9, eerste lid, onderdeel a);
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen (Dwb artikel 10, tweede lid);

---

⁶ Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2013 aangezien de wettelijke prestatievergelijking voor dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

⁷ Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2013 aangezien voor t-2 (i.c. 2011) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld.

- of de tarieven kostendekkend zijn (Dww artikel 11, eerste lid en Dwb, artikel 9, derde lid) en of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de kosten voor deze taken (DWb artikel 9, eerste lid, onderdeel b);
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen (Dwb artikel 10, derde lid);
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend (Dwb artikel 10, vierde lid).

ACM acht het aannemelijk dat de tarieven van drinkwaterbedrijven transparant en niet discriminerend zijn (Dww artikel 11, eerste lid), maar toetst dit niet per drinkwaterbedrijf. Op basis van de verkregen informatie is het voor ACM niet na te gaan of de drinkwaterbedrijven transparant zijn over werkelijk alle tarieven die zij hanteren en of zij deze gelijk toepassen in gelijke gevallen.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2013 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en het jaarverslag.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van Evides

4.1 Betrokken informatie en proces

In september 2013 heeft ACM voor de toetsing van de drinkwatertarieven 2013 de volgende informatie over Evides van de ILT ontvangen:

- “Tariefsopbouw 2013”, gedateerd 29 november 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw 2013.
  - “Bedrijfsverslag 2011”, gedateerd 14 november 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag 2011.
- Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. De tariefsopbouw 2013 en het bedrijfsverslag 2011 beschrijft ACM in 4.2.

Op 2 december 2013 heeft ACM samen met de ILT een bezoek gebracht aan Evides. Tijdens dit bezoek heeft Evides een toelichting gegeven op bovengenoemde documenten door uitleg te geven over:

- De wijze waarop Evides de totale kosten verdeelt over drinkwater en niet-drinkwater activiteiten;
- De wijze waarop Evides een begroting opstelt;
- De wijze waarop Evides haar drinkwaterkosten vertaalt naar drinkwatertarieven.

Evides heeft naar aanleiding van dit bezoek additionele informatie naar de ILT opgestuurd. Deze informatie ziet op de begroting 2013 en de wijze waarop deze wordt opgesteld, daarnaast geven deze stukken een toelichting op de tarieven. Voor zover de additionele informatie is gebruikt bij het opstellen van dit advies, is dit aangegeven in voetnoten.

ACM heeft een conceptadvies opgesteld en op 3 maart 2014 via de ILT aan Evides toegestuurd. Evides is op die wijze in de gelegenheid gesteld om te reageren op vragen en voorlopige conclusies van ACM in het conceptadvies. In haar reactie van 25 maart 2014 heeft Evides aanvullende informatie toegestuurd en daarnaast een mondelinge toelichting gegeven in een overleg met de ILT en ACM op 31 maart 2014. De informatie omvatte onder andere een aansluiting tussen de begroting 2013 en de tariefsopbouw.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2013 en bedrijfsverslag 2011

De tariefsopbouw 2013 betreft een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw 2013 zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen.

De kosten, weergegeven in miljoenen euro's, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw 2013 geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, te weten: 5,2%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. Evides heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Evides hanteert voor 'vastrecht' en 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' een onderscheid naar enkele verschillende gemeentes of gebieden. Ook heeft Evides het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld.

Evides geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012⁸ (hierna: protocol) zijn toegepast bij het opstellen van de tariefsopbouw 2013. Bij de tariefsopbouw 2013 is een accountantsverklaring geen verplichting. Echter een dergelijke verklaring kan aantonen dat het protocol ook daadwerkelijk is toegepast en hoe het bedrijf invulling heeft gegeven aan het protocol.

Alleen op basis van de tariefsopbouw 2013 is de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader niet volledig te beoordelen. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar Evides verwijst in de tariefsopbouw 2013, de aanvullende documenten die Evides heeft opgestuurd en de toelichting tijdens het bedrijfsbezoek en het overleg van 31 maart 2014.

Het bedrijfsverslag 2011 omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag 2011 is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag 2011 is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de 'invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'. Het is ACM niet bekend welke interpretaties de accountant van Evides bij de totstandkoming van zijn oordeel had en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven. Desgevraagd geeft Evides aan dat het bedrijfsverslag 2011 is opgesteld conform de invul- en auditinstructie van het protocol. ACM heeft geconstateerd dat (de invul- en auditinstructie van) het protocol ruimte laat voor interpretatie, zoals bij het elimineren van kosten voor niet-drinkwateractiviteiten. ACM had graag de interpretatie van de account in het bijzonder bij dit onderwerp willen betrekken bij haar advies aan ILT, maar ACM beschikt niet over deze informatie.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die Evides voor 2013 heeft begroot vergeleken met die in 2012. Daarnaast wordt de begroting voor 2013 vergeleken met de realisaties in 2011 op basis van het bedrijfsverslag 2011. De begrote opbrengsten en totale kosten voor het jaar 2013 zijn vergelijkbaar met die van 2012. De vermogenskosten zijn lager en de operationele kosten, afschrijvingen en belastingen zijn hoger begroot. De begrote opbrengsten en kosten in 2013 zijn over

⁸ Dit protocol heeft tot doel om op objectieve wijze de prestaties van de drinkwaterbedrijven te meten en te vergelijken. Het protocol is door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (I&M). Het protocol bevat een gedetailleerde uitwerking van de wijze waarop de prestatievergelijking uitgevoerd dient te worden.

het algemeen lager dan de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag 2011. Vooral de vermogenskosten en belastingen zijn beduidend lager, maar de operationele kosten zijn beduidend hoger. Op basis van de tariefsopbouw 2013 wordt niet duidelijk, waarom sommige kosten dalen en andere stijgen. Daarnaast blijkt niet uit het bedrijfsverslag 2011 wat de ratio is achter de verwachte kostenveranderingen. Op basis van de additionele informatie is meer inzicht verkregen welke in de volgende paragrafen wordt toegelicht en meegenomen in het advies. In 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten op basis van de aanvullende informatie.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2013	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking begroting 2013 tov 2012	Afwijking begroting 2013 tov realisatie 2011
Opbrengsten	200,30	197,50	208,10	1,4%	-3,7%
Operationele kosten	100,90	98,00	92,80	3,0%	8,7%
Afschrijvingen	54,90	53,50	54,80	2,6%	0,2%
Vermogenskosten	40,10	41,60	52,60	-3,6%	-23,8%
Belastingen	4,40	4,30	7,90	2,3%	-44,3%
Totale kosten	200,30	197,50	207,90	1,4%	-3,7%
Kosten buitenlandse (MDG) activiteiten 1% regeling	1,20	1,20	1,00	-	20,0%
Gemiddeld balanstotaal (activa waarde)	802,40	843,80	793,00	-4,9%	1,2%
WACC (als % van de activa waarde)	5,20%	5,10%	6,63%	1,96%	-21,6%

Tabel: overzicht begrotingen en realisatie drinkwaterkosten en opbrengsten

In onderstaande tabel worden de tarieven 2013 vergeleken met de tarieven 2012. Daarnaast worden de tarieven 2011 weergegeven. Het aansluittarief is aanzienlijk gestegen, terwijl de tarieven voor vastrecht, drinkwater per m³ en drinkwater onbemeterd gelijk zijn gebleven. De begrote opbrengsten (zie bovenstaande tabel) zijn van 2013 op 2012 gestegen met 1,4%. Op basis van de tariefsopbouw 2013 wordt niet duidelijk, waarom sommige tarieven stijgen en andere gelijk blijven. Op basis van de additionele informatie is meer inzicht verkregen welke in de volgende paragrafen wordt toegelicht en meegenomen in het advies. In 4.4. gaat ACM verder in op de totstandkoming van de tarieven op basis van deze aanvullende informatie.

Tarieven in EUR excl. Belasting en BTW	2013	2012	2011	Afwijking 2013 tov 2012
Aansluittarief	1000,00	718,00	700,00	+ 39,3%
Vastrecht (per aansluiting)*	59,76	59,76	59,76	0%
Verbruik per m ³ **	0,914	0,914	0,951	0%
Onbemeterd	111,02	111,02	111,02	0%

*) In de steden in het leveringsgebied van Evides die precario in rekening brengen bij Evides, wordt het basistarief verhoogd met precario.

**) Op de 'Brabantse Wal' geldt een tarief van EUR 0,66 (2011: EUR 0,86)

Tabel: drinkwatertarieven in de jaren 2011 tot en met 2013

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

Begrotingsmethodiek

Evides baseert de tariefsopbouw 2013 op de begroting. De begrotingsraming voor het jaar 2013 is gebaseerd op de begroting van het voorafgaande jaar, alsmede op maand- en kwartaal rapportages (inclusief prognoses), de jaarrekening en het jaarverslag.⁹ Het opstellen van de begrotingsraming maakt onderdeel uit van het begrotingsproces.¹⁰

Belangrijke stappen in dit proces om de begrote kosten te bepalen zijn:

- Formuleren van uitgangspunten voor het begroten van kosten in een kaderbrief¹¹;
- Naar de uitgangspunten voert Evides per bedrijfsonderdeel een normalisatie uit die mede is gebaseerd op de meerjarenprognose 2013 (ondernemingsplan 2012). Als gevolg hiervan zijn eenmalige posten in 2012 uit het kader 2013 verwijderd en wordt doorwerking van in 2012 geïnitieerde kosten naar 2013 doorgerekend.
- Effecten van tussentijdse Directie-MT besluiten worden zo veel mogelijk verwerkt. Alle door het MT gewenste aanpassingen, zoals nieuwe initiatieven, worden niet verwerkt.

Met betrekking tot de reguliere kosten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De begroting 2012 dient als basis ter invulling van de begroting 2013, met als kanttekening dat kosten worden genormaliseerd aan de hand van de meerjarenprognose 2013. Daarnaast worden de begrotingen gemuteerd aan de hand van de posten "speerpunten" en "overboekingen";
- Bedrijfsonderdelen leveren de benodigde gegevens, waarbij rekening wordt gehouden met uitgangspunten over de inflatie, de loonvoet en het besparingsdoel;
- De afschrijvingen, rentelasten en belastingen worden begroot per bedrijfsonderdeel;
- De verwachte investeringen worden bepaald op grond van het Asset Management Plan.¹²

Aansluiting op begroting 2013

ACM heeft van Evides financiële overzichten met de begrote winst- en verliesrekening voor het jaar 2013 als onderdeel van de begroting 2013 en een document waarmee een aansluiting wordt gemaakt tussen de begroting 2013 en de tariefsopbouw 2013 ontvangen. Dit overzicht geeft op grootboekrekeningniveau inzicht in de gerealiseerde kosten en opbrengsten tot en met augustus

⁹ Memo "Financieel Kader 2013", d.d. 5 juli 2012.

¹⁰ Bijlage 3, "Jaarlijkse planningscyclus afdelings-, bedrijfsonderdeel-, ondernemingsplan 2013" van Memo "Financieel Kader 2013", d.d. 5 juli 2012.

¹¹ "Kaderbrief 2013", d.d. 12 juli 2012.

¹² Bijlage 9 van het Ondernemingsplan 2013.

2012. Ook bevat dit overzicht de begrote kosten (en opbrengsten) voor het jaar 2013. ACM constateert dat Evides in de begroting 2013 en de aansluiting met de tariefsopbouw 2013 onderscheid maakt naar Evides Industriewater en Evides Drinkwater. Vanuit de totale begroting voor Evides Drinkwater wordt voor zowel kosten als opbrengsten vervolgens een aansluiting gemaakt naar de tariefsopbouw 2013 door het vermeerderen/verminderen van reclassificaties en niet-drinkwateractiviteiten.

Daarnaast heeft ACM van Evides als bijlage bij de tariefsopbouw 2013 een overzicht ontvangen van de ontwikkeling van de begrote kosten in 2013 ten opzichte van de gerealiseerde kosten in 2011. Evides geeft hierin de ontwikkeling van de kosten weer, uitgesplitst naar onder meer indexatie, efficiëntie en kostenverlagende maatregelen, kostenverhogende maatregelen en overige kostenontwikkelingen. Desgevraagd heeft Evides een nadere toelichting gegeven bij de grootste ontwikkelingen.

ACM maakt uit de aangeleverde informatie op dat Evides bij het ramen van de kosten voor het jaar 2013 rekening heeft gehouden met de realisaties van de eerste drie kwartalen in 2012 en een prognose voor het laatste kwartaal van 2012. Artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit schrijft voor dat bij de raming van de omzet voor het jaar 2013 gebruik dient te worden gemaakt van de realisaties in het jaar 2011. De begrote omzet volgt echter de begrote kosten. Dientengevolge dienen de kosten ook mede gebaseerd te zijn op de realisaties in het jaar 2011. De kosten over opeenvolgende jaren zijn vergelijkbaar, wat tevens blijkt uit de kosten in het bedrijfsverslag 2011 en de begrote kosten voor het jaar 2013, die grotendeels gebaseerd zijn op realisaties in het jaar 2012. ACM stelt vast dat Evides (indirect) de realisaties over het jaar 2011 heeft meegenomen om de begroting voor het jaar 2013 te bepalen, omdat de realisaties tot en met augustus 2012 hiervoor zijn gebruikt. ACM concludeert hiermee dat Evides voldoet aan het vereiste in artikel 9, eerste lid, onderdeel a van het Drinkwaterbesluit. Dit blijkt ook uit de analyse in 4.4.

Toetsing specifieke kostenonderdelen

Indeling kosten

De kostenraming voor 2013 van Evides voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in: operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform het vereiste in artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Kostenefficiëntie

ACM beschikt over documentatie van Evides waaruit blijkt dat zowel voor het jaar 2012 als 2013 wordt uitgegaan van een algemeen inflatiepercentage van 1,75% en, in afwijking daarvan, een ontwikkeling van kosten voor eigen personeel van 1,5%. Evides geeft aan 50% van voornoemde stijgingen als besparingsdoel te hanteren.¹³ Evides heeft verder aangegeven zoveel mogelijk te streven naar gelijkblijvende drinkwatertarieven. ACM constateert dat dit ook is opgenomen in de

---

¹³ Memo "Financieel Kader 2013", d.d. 5 juli 2012.

begroting 2013.

ACM heeft beoordeeld in hoeverre deze kostenefficiëntie is betrokken in het opstellen van de tariefsopbouw 2013. In bijlage 1 van de tariefsopbouw 2013 geeft Evides de kostenontwikkeling ten opzichte van de gerealiseerde kosten uit het bedrijfsverslag 2011 weer. Over 2012 en 2013 wordt een inflatie van respectievelijk 2,25% en 1,75% toegepast op de totale operationele kosten. Daarmee is onduidelijk waarom wordt afgeweken van het hanteren van de ontwikkeling van 1,5% voor eigen personeel en waarom het besparingsdoel niet is opgenomen bij het opstellen van de tariefsopbouw 2013. ACM constateert echter dat Evides de inflatiestijging voor operationele kosten compenseert vanuit de vermogenskosten. Daarnaast noemt Evides twee posten waarop kostenefficiëntie is doorgevoerd. ACM is van mening dat de post Efficiëncymaatregelen Klantprocessen aan te merken is als efficiëntieverbetering door Evides. Evides heeft aangegeven dat de gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie is betrokken bij de begroting 2013 en de tariefsopbouw 2013, omdat de begroting voor 2013 uitgaat van de realisaties tot en met augustus 2012. ACM ziet dit onderbouwd met de begroting 2013 en de aansluiting met de tariefsopbouw 2013. ACM meent dat Evides strikt genomen niet voldoet aan artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit; ACM beschikt niet over gegevens van de behaalde kostenefficiëntie van Evides in het jaar 2011 en hoe deze is vetaald in de begroting 2013. Niettemin heeft Evides wel aannemelijk gemaakt dat een vorm van kostenefficiëntie is betrokken bij de raming van de kosten, te weten dat Evides een recentere kostenverbetering in de begroting heeft meegenomen en dat de helft van de kostenstijging als besparingsdoel is gehanteerd.

Niet-drinkwatergerelateerde activiteiten

In de tariefsopbouw 2013 zijn de niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten geraamd op EUR 30,8 mln. Dit is circa 13,3% van de totale begrote opbrengsten van Evides. ACM heeft in de toetsing van de drinkwatertarieven van Evides over het jaar 2012 geconcludeerd dat Evides ook niet-drinkwatergerelateerde activiteiten heeft. Uit de onderbouwing van tariefsopbouw 2013 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en opbrengsten zijn toegerekend aan drinkwater- en niet-drinkwateractiviteiten.

De vraag of de kosten die Evides in haar tariefsopbouw 2013 heeft opgenomen alleen de drinkwateractiviteiten betreffen, kan op basis van de tariefsopbouw 2013 zelf en de daarbij verstrekte toelichting niet worden beantwoord. Evides stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw 2013 dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat onder meer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. Het protocol geeft aan dat eventuele kosten van niet-drinkwateractiviteiten die niet worden gedekt met de opbrengsten, als kosten worden aangemerkt voor drinkwateractiviteiten. Evides heeft uitgelegd dat er diverse eliminaties worden gedaan voor activa die exclusief toerekenbaar zijn aan niet-drinkwater en andere eliminaties op basis van toerekeningen plaatsvinden, om zodoende te komen tot kosten voor drinkwateractiviteiten. ACM heeft echter ondanks deze uitleg niet kunnen uitsluiten of hierdoor kosten voor niet-drinkwateractiviteiten zijn verschoven naar drinkwateractiviteiten.

Daarnaast is de toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw 2013 niet gevalideerd door een

externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag 2011 is opgesteld in overeenstemming met het protocol. Evides geeft aan dat de tariefsopbouw 2013 ook conform de uitgangspunten van het bedrijfsverslag 2011 en daarmee het protocol zijn opgesteld. ACM heeft niet kunnen vaststellen of door het gebruik van het protocol kosten voor niet-drinkwateractiviteiten zijn verschoven naar drinkwateractiviteiten. ACM concludeert daarom dat Evides niet (voldoende) aannemelijk heeft gemaakt dat geraamde activa, kosten en omzet uitsluitend betrekking hebben op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet.

In aanvulling op de beschrijving van de ontwikkeling in kostensoorten zet ACM hieronder ook haar bevindingen uiteen ten aanzien van de scheiding van drinkwater en niet-drinkwateractiviteiten. Deze bevindingen leiden niet tot een andere conclusie dan hierboven uiteengezet, maar geven meer inzicht in de analyse van ACM.

Operationele kosten

Volgens het bedrijfsverslag 2011 bedroegen de operationele kosten in 2011 EUR 92,8 mln. In de kostenraming voor 2012 zijn de operationele kosten begroot op EUR 98,0 mln: een stijging van 5,6% ten opzichte van de gerealiseerde cijfers van 2011. Evides begroot de operationele kosten in 2013 op EUR 100,9 mln. Dit is een stijging van 8,7% ten opzichte van de realisatie van 2011, en een stijging van 3,0% ten opzichte van de begroting in 2012. In de ontvangen financiële overzichten van Evides is inzichtelijk op welke wijze de raming van de totale operationele kosten voor het jaar 2013 heeft plaatsgevonden. Evides komt hierbij uit op een totaalbedrag van EUR 116,2 mln. Het verschil met de begrote operationele kosten uit de tariefsopbouw 2013 bedraagt EUR 15,3 mln. ACM kan door de aangeleverde aansluiting tussen de begroting 2013 en de tariefsopbouw 2013 herleiden waar dit verschil door wordt veroorzaakt, te weten diverse reclassificaties, doorbelasting van overhead en niet-drinkwateractiviteiten.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

Evides begroot de afschrijvingen in 2013 op EUR 54,9 mln. Dit bedrag komt overeen met het bedrag dat volgt uit de aansluiting tussen de begroting 2013 en de tariefsopbouw 2013, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar drinkwater- en niet-drinkwateractiviteiten. Het afschrijvingsbedrag van EUR 54,9 mln is EUR 1,4 mln hoger dan de begroting voor het jaar 2012. Evides heeft aangegeven dat de stijging van de afschrijvingen samenhangt met investeringen in ICT. Ten opzichte van het bedrijfsverslag 2011 is het afschrijvingsbedrag EUR 0,1 mln hoger. Evides heeft aangegeven dat 2012 lagere afschrijvingen kende omdat in dat jaar enkele activa volledig waren afgeschreven. ACM acht deze verklaringen aannemelijk.

Uit het jaarverslag blijkt dat Evides haar materiële vaste activa waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen die zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De afschrijving vangt aan op het moment van ingebruikname van het actief en op balansdatum wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen. Aangezien de waarde van de activa die Evides hanteert in de tariefsopbouw 2013 is afgeleid uit de begroting 2013, waaraan het jaarverslag ten grondslag ligt, stelt ACM vast dat Evides de bepalingen in artikel 11,

derde en vierde lid Drinkwaterwet correct toepast.

Vermogenskosten

Evides begroot de vermogenskosten in 2013 op EUR 40,1 mln en de kosten voor “MDG activiteiten” (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 1,2 mln. ACM constateert dat de raming van vermogenskosten aanmerkelijk lager is dan de realisatie in 2011. Ook ten opzichte van de begrote vermogenskosten in het jaar 2012 zijn de vermogenskosten in 2013 lager. Voor “MDG activiteiten” zijn de kosten vergelijkbaar met de realisatie in 2011 en de begroting voor 2012 en ligt de verhouding van deze kosten ten opzichte van de omzet uit drinkwateractiviteiten (0,6%) onder het wettelijke maximum van 1% voor dergelijke kosten. Evides handelt hiermee conform artikel 8, tweede en derde lid van het Drinkwaterbesluit.

De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 40,1 mln bedragen 5,2% van het door Evides bepaalde gemiddelde balanstotaal, hetgeen onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld. Evides handelt hiermee conform artikel 11, tweede lid van de Drinkwaterwet en artikel 6, eerste lid van de Drinkwaterregeling.

Het gemiddelde balanstotaal 2013 als bedoeld in artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling, bedraagt volgens Evides EUR 802,4 mln. Evides heeft met een brugstaat 2012 naar de tariefsopbouw 2013 inzichtelijk gemaakt hoe het gemiddelde balanstotaal tot stand is gekomen. De begroting voor 1 januari 2013 is daarbij tot stand komen op basis van de realisaties tot en met augustus 2012 en een prognose voor de eindbalans in 2012. Vervolgens heeft Evides het balanstotaal ultimo 2013 begroot. Het gemiddelde hiervan heeft Evides gehanteerd in de tariefsopbouw 2013. ACM acht het op grond van de door Evides aangeleverde informatie aannemelijk dat het gemiddelde balanstotaal het gemiddelde is van de begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december 2013, conform artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

Belastingen

Uit de vermelding van de begrote kosten over 2013 blijkt een daling van de belastingen ten opzichte van 2011. Evides schrijft deze daling toe aan de afschaffing van de grondwaterbelasting in 2012. De begrote belastingen voor 2013 zijn vergelijkbaar met de begrote belastingen voor 2012.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Opbrengsten

De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw 2013 bestaan uit ‘opbrengsten uit drinkwateractiviteiten’ (EUR 200,3 mln), ‘opbrengsten ander water’ (EUR 9,8 mln) en ‘opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten’ (EUR 21,0 mln). De tariefsopbouw 2013 verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit. Desgevraagd laat Evides weten dat de methodiek waarmee de kosten van ‘ander

water' worden gescheiden van de kosten van drinkwater gebaseerd is op de omvang van deze activiteiten (veelal m3's) inclusief onderliggende kostprijs. Hierbij hanteert Evides voor leveringen binnen de groep interne dienstverleningsovereenkomsten inclusief bijbehorende tarieven. ACM maakt hier uit op dat er een kostentoerekeningsmethodiek gebruik wordt maar heeft de juistheid van deze methodiek niet kunnen vaststellen.

De begrote opbrengsten (EUR 200,3 mln) uit drinkwater zijn gelijk aan de kostenraming voor drinkwater. ACM constateert dat Evides in overeenstemming handelt met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Evides heeft inzichtelijk gemaakt hoe de begrote opbrengst voor drinkwater aansluit op de drinkwatertarieven (zie onderstaande tabel)¹⁴. Uit deze cijfers blijkt dat 96% van de opbrengsten van Evides worden gerealiseerd door de tarieven voor vastrecht en verbruik.

21/27

Begroting Opbrengsten Drinkwater	Bedrag in EUR
Vastrecht	70.681.204
Verbruik	122.474.367
<i>Subtotaal</i>	<i>193.155.571</i>
Opbrengst TIS schoning	175.000
onbemeterd	450.000
precario	2.912.063
brandleidingen	458.291
Toeslag piektarief	300.000
Aansluitingen	1.071.200
Buitengerechtigde incassokosten	1.664.766
Water opzetstukken	40.000
Openbare tappunten	63.861
Overige opbrengsten	50.000
<i>Subtotaal</i>	<i>7.185.181</i>
Totaal	200.340.753

Tabel: Begroting opbrengsten drinkwater Evides 2013

Tarief- en afzetsystematiek

In de tariefsopbouw 2013 maakt Evides inzichtelijk welke kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) zij maakt voor de tarieven. Zoals in 4.3 beschreven handelt daarmee Evides conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Voor het inzicht in de totstandkoming van de individuele tarieven zou het drinkwaterbedrijf bij de tarieven dienen aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen voor deze tarieven. Daarmee toont zij inzicht of het tarief in redelijke verhouding staat tot de kosten.

Evides heeft tijdens het bezoek haar tariefsystematiek toegelicht. Het vastrechtstarief en het variabele tarief weerspiegelen niet de vaste en de variabele kosten. Immers 80% van de drinkwaterkosten zijn vast. Voor alleenstaanden (met een laag verbruik) zou een tariefstelling op basis van kosten, leiden tot een veel hogere rekening. Het voornaamste doel van Evides bij de jaarlijkse tariefstelling is

¹⁴ Bron is een exceldocument genaamd: Aansluiting tariefsopbouw 2013 en begroting 2013

stabiele en lage tarieven.¹⁵

Bij de totstandkoming van de drinkwatertarieven hanteert Evides de volgende uitgangspunten:

- a. tarieven voldoen aan wet- en regelgeving, d.w.z. transparant, kostendekkend en niet-discriminerend;
- b. Evides stimuleert het maatschappelijk belang van efficiënt gebruik van drinkwater;
- c. toegang tot drinkwater is laagdrempelig;
- d. Evides streeft naar maatschappelijk aanvaardbare tarieven, door middel van operationeel simpele en excellente processen die leiden tot lage kosten;
- e. continue levering van kwalitatief goed water (conform normen DWW);
- f. Evides houdt bewust rekening met klanten die de door Evides gevraagde handeling wel willen maar niet kunnen uitvoeren;
- g. Evides vindt dat de klant ook een verantwoordelijkheid heeft en kiest ervoor om de gemaakte kosten te verhalen op de klant indien deze zijn verantwoordelijkheid niet nakomt;
- h. Evides stuurt op een duurzame en milieuvriendelijke operatie.

Klanten op de 'Brabantse wal' betalen een lager tarief, deze klanten zitten namelijk boven op de bron.

Om de opbrengsten in 2013 te schatten gebruikt Evides de meest recente beschikbare realisaties. Van grootverbruikers is het verbruik elke maand beschikbaar. Van kleinverbruikers komt het verbruik pas een na een jaar beschikbaar, afhankelijk van welke maand zij de afrekening krijgen. ACM meent dat Evides handelt in lijn met artikel 9, eerste lid, onderdeel a van het Drinkwaterbesluit. Dit artikel schrijft voor dat bij de raming van de omzet voor het jaar 2013 gebruik dient te worden gemaakt van de realisaties in het jaar 2011.

Tarieven

In de tariefsopbouw 2013 vermeldt Evides tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m3)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Vastrecht

Evides hanteert verschillende tarieven voor vastrecht, afhankelijk van de capaciteit van de aansluiting. In de tariefsopbouw 2013 staat een vastrecht tarief van EUR 59,76. Dit betreft een aansluiting voor huishoudelijk of kleinzakelijk verbruik van minder dan 300 m³ per jaar. Tarieven ander zakelijk of gemengd verbruik zijn hoger. De exacte relatie tussen de verschillende tarieven voor vastrecht is ACM onbekend. Een volledig overzicht van de tarieven in 2013 en het aantal

---

¹⁵ Bron: kaderbrief 2013, gedateerd ??

afnemers voor vastrecht per categorie staat in onderstaande tabel¹⁶. De geschatte opbrengst uit vastrecht op basis van tarieven en geschatte aantal afnemers is EUR 70,7 mln in 2013.

---

¹⁶ Bron is een exceldocument genaamd: Aansluiting tariefsopbouw 2013 en begroting 2013

Categorie	Aantal afnemers	Tarief in EUR	Opbrengst in EUR
Klanten Rijnmond, Zeeland, NW-brabant < 300 m3/jaar	941.466	59,76	56.262.007
Zeeland klanten capaciteitstarief	577,00	4.968,04	2.866.561
Rijnmond klanten < 10.000 m3/jaar	9.519,61	90,00	856.765
Evides klanten < 100.000 m3/jaar	258,00	2.008,20	518.116
Evides klanten < 1.000.000 m3/jaar	22,00	6.662,00	146.564
Evides klanten > 1.000.000 m3/jaar	5,00	103.382,88	516.914
Levering drinkwater aan Evides Industriewater:			
Brielse Meerwater - vastrecht	1	106.507	106.507
DWP Botlek - vastrecht	1	212.921	212.921
PWP Huntsman - vastrecht	1	106.507	106.507
Demiplant Baanhoek - vastrecht	1	106.507	106.507
Zeeland Koegors - vastrecht	1	11.863	11.863
Zeeland St-Janssteen - vastrecht	1	-177.999	-177.999
Zeeland DWP Yara & IWZ BB - vastrecht	1	88.887	88.887
Zeeland Kraaijenberg - vastrecht	1	131.613	131.613
Zeeland Kruiningen - vastrecht	1	118.665	118.665
Zeeland Landbouwater - vastrecht	1	40.639	40.639
Zeeland Wranghe - vastrecht	1	385.664	385.664
Rijnmond - vastrecht	1	8.382.504	8.382.504
Totaal	951.860		70.681.204

Tabel: vastrechtstarieven 2013 Evides

Verbruik

Evides hanteert verschillende tarieven voor verbruik, deels afhankelijk van de afname van een verbruiker. In de tariefsopbouw 2013 staat een verbruikstarief van EUR 0,914 per kubieke meter voor klanten in Rijnmond en Zeeland en een tarief van EUR 0,660 voor klanten op de Brabantse Wal. Deze tarieven zijn van toepassing op verbruiken onder de 300 kubieke meter per jaar. In de onderstaande tabel zijn de verschillende tarieven en de hoeveelheden weergegeven.¹⁷ De exacte relatie tussen de verbruikscategorie en het tarief is ACM onbekend. De geschatte opbrengst op basis van tarieven en het geschatte verbruik is EUR 122,5 mln in 2013.

Desgevraagd legt Evides uit waarom er verschillende verbruikstarieven worden gebruikt. De verbruikstarieven zijn gestaffeld omdat de onderliggende kosten per m³ lager zijn voor aansluitingen

¹⁷ Bron is een exceldocument genaamd: Aansluiting tariefsopbouw 2013 en begroting 2013

met een groot verbruik. Op de Brabantse Wal geldt een afwijkend verbruikstarief voor drinkwater ten opzichte van de regeling voor Zuid-Holland en Zeeland. De drinkwatervoorziening op de Brabantse Wal wordt al sinds begin vorige eeuw vanuit Zeeland verzorgd (grotendeels door WMZ, de rechtsvoorganger van respectievelijk Delta en Evides). In de 80-er jaren liepen de kosten van de drinkwatervoorziening wegens hoge investeringen in Zeeland fors op, wat zijn weerslag had op de drinkwatertarieven. In 1990 is door de aandeelhouders van WMZ besloten tot differentiatie van de drinkwatertarieven voor de klanten in Zeeland en op de Brabantse Wal. Overigens kan het onderscheid in tarieven thans worden gerechtvaardigd doordat voor de verbruikers op de Brabantse Wal gebruik wordt gemaakt van goedkoop lokale grondwater(winning) waarvoor tevens aanzienlijk minder transportcapaciteit behoeft te worden aangelegd. Voor de overige delen van het voorzieningsgebied van Evides wordt hoofdzakelijk gebruik gemaakt van het relatief dure drinkwater, gebaseerd op gezuiverd oppervlaktewater dat in de Biesbosch wordt ingenomen.

25/27

Categorie	Aantal afnemers	Verbruik	Tarief in EUR	Opbrengst in EUR
Klanten Rijnmond, Zeeland < 300	925.612	98.577.738	0,914	90.100.052
Klanten NW-brabant < 300 m3/jaar	15.854	1.973.586	0,66	1.302.567
Zeeland klanten capaciteitstarief	577	8.695.280	0,84	7.311.495
Rijnmond klanten < 10.000 m3/jaar	9.520	6.533.463	0,914	5.971.585
Evides klanten < 100.000 m3/jaar	258	6.048.753	0,894	5.407.585
Evides klanten < 1.000.000	22	4.942.218	0,875	4.324.441
Evides klanten > 1.000.000	5	7.548.289	0,806	6.083.921
Levering drinkwater aan				
Rijnmond	1	23.306.000	0,07608975	1.773.348
Overig	11	205.000	0,81406	166.882
Scheepvaart		6.156.00	5,28	32.491
Totaal	951.860			122.474.367

Tabel: verbruikstarieven 2013 Evides

Overige tarieven

Het tarief voor 'geleverd drinkwater onbemeterd' van EUR 111,02 is niet terug te vinden op de website van Evides, ook in de financiële overzichten kan ACM dit niet terug vinden. Het tarief voor 'nieuwe aansluitingen' van EUR 1000,00 is het basistarief voor een met een buiswijdte tot en met 40 mm en een lengte van de aansluitleiding van maximaal 25 meter. Op haar website spreekt Evides van meerkosten voor een grotere buiswijdte danwel een langere aansluitleiding. Deze tarieven worden niet genoemd.

Naast al de hierboven genoemde tarieven heeft Evides volgens haar website ook nog andere tarieven, bijvoorbeeld tarieven voor brandleidingen.

ACM merkt op dat er tarieven worden gehanteerd waar geen opbrengsten voor zijn in de begroting, zoals nieuwe aansluitingen. ACM heeft hierdoor twijfels bij de opgegeven opbrengsten in de tariefsopbouw 2013.

Desgevraagd geeft Evides de volgende redenen voor deze verschillen. Tarieven kunnen betrekking hebben op een 'niet-drinkwater' activiteit en voor kleine opbrengstcategorieën wordt in de

tariefsopbouw 2013 een gemiddeld tarief vermeld. De bijdragen voor aansluitingen worden in mindering gebracht op de investering.

5 Conclusie en advies Evides

In vergelijking tot de informatie waarover ACM beschikte over het tariefjaar 2012, heeft Evides over het jaar 2013 aanmerkelijk meer toelichting gegeven over de totstandkoming van de drinkwatertarieven. ACM is van mening dat hierdoor de transparantie over de kosten die Evides betreft en de wijze waarop Evides de tarieven berekent is toegenomen.

Met de toegenomen transparantie concludeert ACM dat Evides grotendeels voldoet aan de eisen die de wetgeving stelt aan de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Op enkele punten blijft ACM echter kritisch, met name over de scheiding tussen de drinkwater en niet-drinkwater kosten en het verschaft inzicht in de wijze waarop de tarieven worden berekend uit de begrote kosten.

ACM heeft financiële gegevens van Evides ontvangen waaruit blijkt dat Evides een realistische begroting heeft gemaakt van de kosten voor 2013. Evides verklaart dat zij het protocol gebruikt om de totale kosten te verdelen tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. ACM is echter van mening dat dit protocol, dat uitsluitend is bedoeld om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen drinkwaterbedrijven te verbeteren, niet geschikt is om deze verdeling te maken. ACM concludeert daarom dat Evides niet aannemelijk heeft gemaakt dat de drinkwatertarieven alleen de kosten voor drinkwateractiviteiten bevat, zoals vereist in artikel 8 van het Drinkwaterbesluit. Indien Evides inderdaad kosten voor niet-drinkwateractiviteiten betreft bij het berekenen van de drinkwatertarieven, zijn deze tarieven te hoog vastgesteld en tarieven die Evides in rekening brengt voor niet-drinkwateractiviteiten te laag.

ACM concludeert op dat de tarieven op totaalniveau kostendekkend zijn, maar heeft geen inzicht in de relatie tussen kosten en tarieven. Uit het oogpunt van transparantie vindt ACM het wenselijk dat Evides inzichtelijk maakt welke kosten terechtkomen in de tarieven voor levering van drinkwater en welke kosten in de tarieven voor vastrecht.